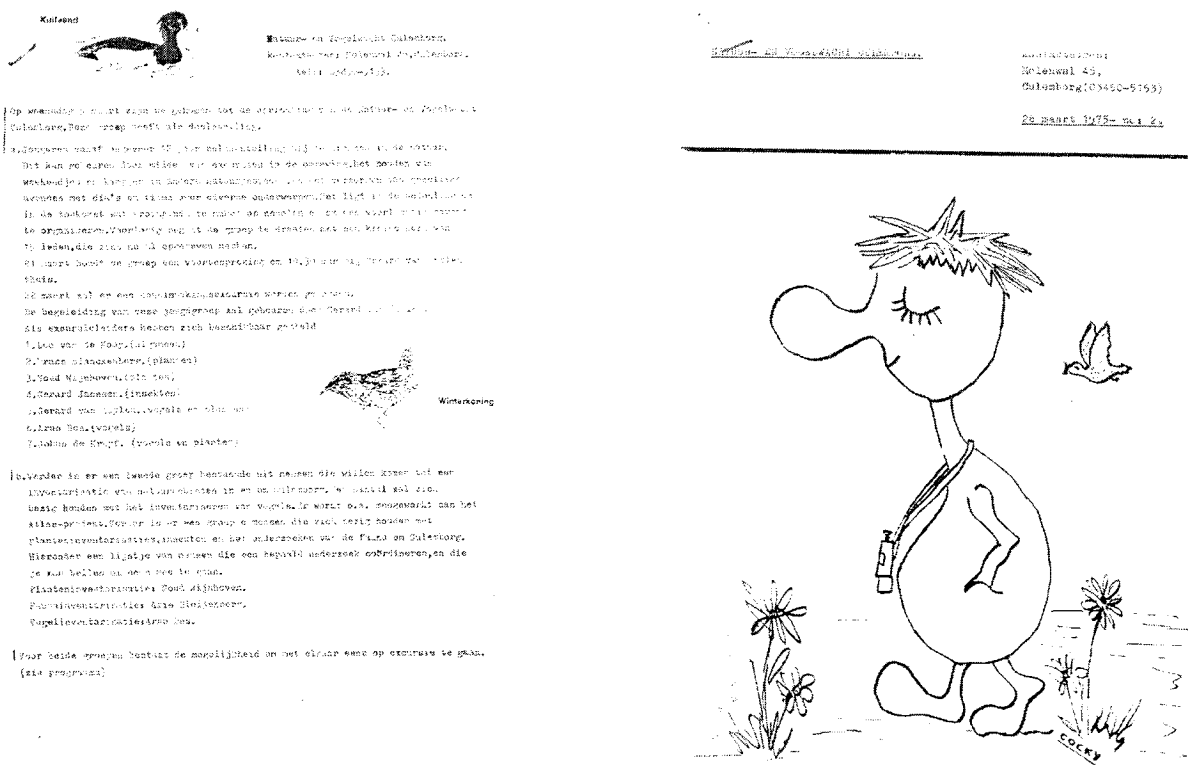

Hak-al, de geschiedenis

In de afgelopen dertig jaar heeft de vereniging een mooie geschiedenis opgebouwd. Nu een chronologische terugblik van de omslagen van de Hak-al, waarvoor ik een duik genomen heb in de clubladen van de eerste vijf jaar. Ik ben op zoek gegaan naar de vragen: Hoe zag het eerste nummer eruit, wie waren er toen mee bezig en vooral: waar komt die naam vandaan? De artikelen laat ik voor wat ze zijn. Hoewel ik moet toegeven dat het heel verleidelijk is om er een artikel uit te lichten en zo (huidige) leden in de belangstelling te zetten...

door **Ruud Post**

Het begin

De eerste uitgave van de net opgerichte Natuur- en Vogelwacht Culmborg is hierbovenj afgebeeld. Het is een kopie (een zogenaamde natte kopie van Rank Xerox) van drie pagina's en is de verslaglegging van de oprichtingsbijeenkomst van 5 maart 1975. Vlot volgde feitelijk de eerste mededelingenblad (*zonder naamgeving*) op 26 maart 1975. Op het voorblad een tekening van Cocky (van Zuylen) met een eerste poging van de mysterybird op de achtergrond. In het blad vermelding van het kassaldo op dat moment (Hfl. 24,30) en uitgebreid uitleg van de waarnemingskaarten en verslaglegging van de eerste twee excursies gepland op 22 maart (kennismakingsexcursie jeugdgroep) en 23 maart (excursie van de werkgroep vogels). En wat dan mij het meeste opvalt is dat het eerste verslagen zijn verhaald door Frans Waroux en Harry van de Warenburg. Deze heren groeien uit tot regelmatige leveranciers van artikelen van het clubblad. En zelfs anno 2005 verschijnen regelmatig mooie artikelen van de hand van Frans. De eerste uitgave werd verzorgd door Arno Bos. Omdat de redactieleden niet zodanig in de eerste drie nummers vermeld worden, is het niet precies vast te stellen wie de redactieleden van het eerste uur waren,

maar al redenerende kom je op het gegeven dat Arno ondersteuning gehad moet hebben van Cocky als 'tikkerd' en wat later van Jilles (van de Warenburg) in de vorm van tekenwonder. Jilles heeft de taak als illustrator op zich genomen. Nu dertig jaar later wordt Jilles terecht geprezen om zijn tekentalent. In het vierde nummer wordt het redactieteam voor het eerst vermeld. Naast eerder genoemde leden zien wij de namen verschijnen van Harry (Uphof) als redactieadres en Jaques (Oonincx) die de taak als uitdraaier op zich heeft genomen. Zeg maar de huidige rol van drukkerij Jacobs Repro Service. De uitgaven werden toen zoals vele clubladen getypt. Je zou zeggen gestencil maar gelet op de kwaliteit moet het gekopieerd zijn.

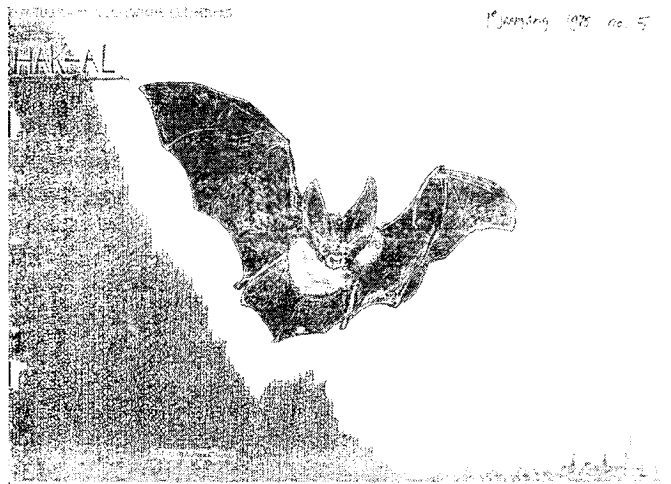
Jubilaris

De redactiesamenstelling wijzigt in het tweede verenigingsjaar. Harry (Uphof) is uitgetreden en Harry van de Warenburg neem zijn plaats over in januari 1976. Wanneer wij in de Hak-al die voor u ligt de colofon raadplegen, zien wij deze naam nog steeds vermeld staan. Dat maakt dat Harry binnenkort zijn eigen 30-jarig jubileum als lid van de redactie zou hebben gehad

als hij maar aaneengesloten redactielid was gebleven en dat blijkt, zoals gelezen, niet het geval te zijn.

Hak-al

Na de zomer van 1975 kreeg het cluborgaan haar naam. Hoe het zo gekomen is, kunnen wij lezen in het voorwoord van de redactie.

Van de redactie

Na het vertrek van Arno Bos, die naast de algemene coördinatie ook de redactie voerde van het blad van de NVWC, is de redactie bij ons terecht gekomen. wij willen proberen dit blad even functioneel te laten zijn als onder zijn leiding. Dit nieuwe nummer verschilt in twee opzichten van het vorig: het heeft een naam en een andere vorm gekregen. Deze door Arno voorgestelde naam is door een groep onder voorzitterschap van Hans Rietvink uitgekozen. De naam is de Culemborgse uitspraak van "heb ik al". Hak-al wordt tijdens excursies gebruikt om aan te geven dat een plant of dier al is waargenomen en/of genoteerd. De nieuwe vorm van het blad is gekozen om het mogelijk te maken door de mensen zelf getypte teksten zonder overtypen in het blad op te nemen, met daarbij toch de mogelijkheid op verantwoorde wijze tekeningen tussen te voegen.

Suggesties en kritiek over de vorm en de inhoud van het blad zijn van harte welkom.

(integraal overgenomen uit: Hak-al 1ste jaargang 1975, nr. 5)

Dit nummer had een dubbele omvang en de redactie deed puffend wat van haar verlangd werd om in het volgende nummer orde op zaken te stellen. Zij schreef:

Van de redactie

Had het vorige nummer de dikte van de zaterdageditie van de Telegraaf, dit nummer is er een van een noodlijdend dagblad. Het is de bedoeling dat de komende nummers van het blad

deze dikte zullen houden, voornamelijk om de man die de produktie van het blad in handen heeft niet al te zeer te belasten.

Er is momenteel nog maar een ding dat een vlot in elkaar zetten van het blad in de weg staat. Precies, de inlevering van de kopij. Nu kunnen we twee dingen doen: We kunnen het blad laten uitkomen als alle kopij binnen is het zal +/- 2 weken later verschijnen.

Of we doen het blad op de geplande tijd de deur uit, ongeacht of alle kopij binnen is. Voor dit laatste hebben we gekozen, omdat het volgens ons het belangrijkste is dat iedereen weet wanneer de excursies zijn. Omdat er geen negatieve berichten zijn ontvangen over de nieuwe vorm van het blad, blijft het verschijnen in deze vorm (zoals u ziet). *(integraal overgenomen uit: Hak-al 1ste jaargang 1975, nr. 6)*

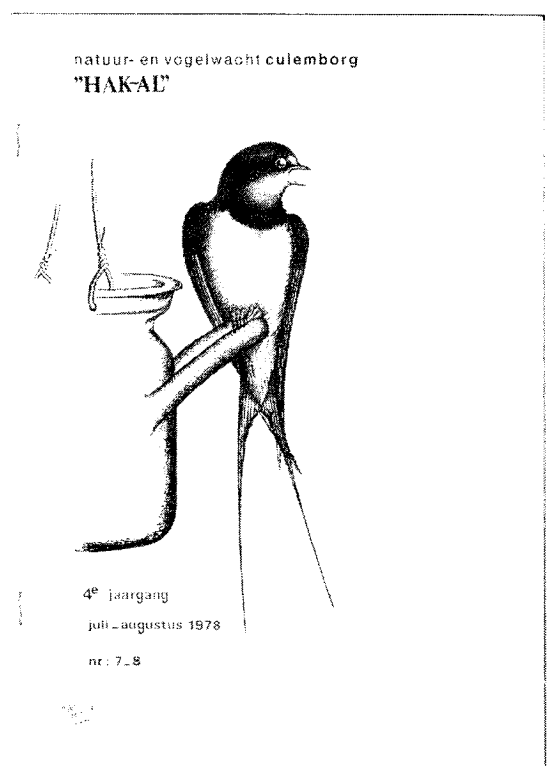
Kijk da's nou optreden. Je stelt keuzes voor en je neemt meteen de beslissing en dat noem je nou democratie binnen je vereniging. Je verwacht een rel natuurlijk. Maar in nummer 7 van dat jaar geen enkel woord over dit genomen voorstel. (Of het is domweg niet geplaatst).

Je hoeft geen ziener te zijn om te voorspellen dat het halen van de deadline nog wel eens als punt op de agenda komt in de jaren die zullen gaan volgen.

De Hak-al krijgt diverse gekleurde voor en achterbladen en allemaal geïllustreerd door Jilles.

Jilles

De pentekeningen zijn stuk voor stuk meesterwerken geworden. Tot op de dag van vandaag valt zijn naam regelmatig en absoluut terecht. Het was in 1978 dat

Jilles een boerenzwaluw voor het mei nummer gemaakt had. De Hak-al is dat moment als oblong (landscape/ liggend) uitgevoerd. In het juli-augustus nummer van dat jaar wordt het werk van Jilles in het zonnetje gezet. De redactie deed dit met een kwinkslag. Het ging als volgt:

Eerbetoon aan een tekenaar

U zult zich ongetwijfeld afvragen waarom de tekening van deze Hak-al dezelfde is als van het vorige nummer.

Welnu, onze voorplatentekenaar, Jilles v.d. Warenburg, was nl. bijzonder teleurgesteld dat wij zijn tekening "liggend" in plaats van "staand" hebben weergegeven.

Als speciale tegemoetkoming aan de tekenaar en om u de bijzonder fijne kwaliteit van zijn tekenwerk te laten zien is besloten deze keer de voorplaat in klein offset uit te voeren.

Wij zijn ervan overtuigd dat u dit zeker zult waarderen. De tekenaar in ieder geval.

De redactie.

(integraal overgenomen uit: Hak-al 4^e jaargang juli-augustus 1978, nr. 7-8)

Hiernaast de voorplaat van de boerenzwaluw nog eens afgebeeld. En zeg nu zelf d'r is geen woord te veel gezegd.

In de Hak-al die hierop volgde, werd er maar gelijk gebruik van gemaakt om de vormgeving maar weer eens aan te passen naar staand. Het werd als volgt gepresenteerd:

Hak-al

Zoals U ziet is de vormgeving van het blad hetzelfde als het vorige nummer (nr. 7-8, juli-augustus), nml.staand. Nadat diverse reacties binnengekomen waren, werd besloten de "staande" vorm te handhaven omdat dit prettiger te lezen is dan de "liggende" vorm.

Voor reacties betreffende vormgeving en inhoud blijven wij overigens altijd openstaan.

Redactieteam: Breun Jansen - Eikeboom 31 tel.4885
Harry en Jilles v.d. Warenburg
Triosingel 27 tel.5095

(integraal overgenomen uit: Hak-al 4^e jaargang september-oktober 1978, nr. 9-10)

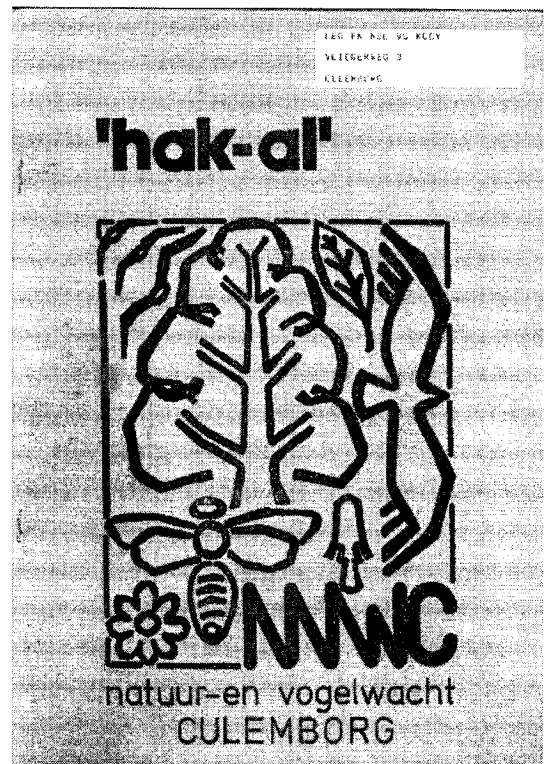
De voordelen van liggend, die toch jarenlang golden, zijn door een tekening naar de prullenbak verwezen. Dat "staand" prettiger lezen is, kon ik je al in 1975 voorspellen.

De laatste door Jilles getekende voorplaat die gebruikt is voor de Hak-al dateert van de 'Hak-al' 5^e jaargang nr.5 mei 1979. De omslag van het volgende nummer zal een geheel andere karakter krijgen.

NVWC -logo

Middels een tekenwedstrijd zijn de leden uitgenodigd om een tekening te maken die niet alleen mooi maar ook reproduceerbaar moet zijn. Op de uitgeschreven wedstrijd hebben acht tekenaars gereageerd. Tot mijn verbazing geen inzending van Jilles. De beloning die er tegenover stond, was een (gratis) jaarabonnement op 'Het Vogeljaar'.

Deze tekening wordt vanaf juni 1979 gebruikt als voorplaat. De winnaar bleek Addie de Jong uit Geldermalsen te zijn. Hoe het eruit zag, wordt hieronder afgebeeld. In deze mooie tekening herkennen het logo van de NVWC.

De omslagen van de Hak-als veranderen qua opzet niet meer zo spectaculair. De winnende inzending blijft jaren het boegbeeld van de Hak-al.

Anno nu

Wel veranderde de lay-out en de techniek van produceren. Breun Jansen die een maand na Harry van de Warenburg de redactie heeft versterkt, heeft jarenlang de Hak-al letterlijk in elkaar geplakt en geknipt. Tot aan juni 2002. Breun had aangegeven te willen stoppen en vanaf dat nummer krijgt de Hak-al, eerst wat twijfelend, haar magazine-achtige vormgeving. De redactiegroep is vanaf dit nummer van een andere samenstelling, waarbij Louis van Oort de rol van eindredacteur op zich neemt. Ellen Geleedst, Harry van de Warenburg, en ondergetekende (lay-outman) vormen aangevuld met Gerrit-Jan Klop (webbeheer) met heel veel plezier de huidige redactieteam. Er is veel veranderd in de techniek. Ofschoon er nog steeds geknipt en geplakt wordt, wordt het nu elektronisch gedaan. Een computeropmaakprogramma

maakt in één slag de basis voor de drukker. De opkomst van de digitale camera maakt het vervangen van Jilles zijn pentekeningen behoorlijk eenvoudig. Maar ook het illustreren van de artikelen. Voor de redactie is e-mail domweg een verschrikkelijk mooie vervanging van de fiets om kopij en foto's op het juiste adres te krijgen. Wat dat betreft leven wij in een luxepositie.

Ik realiseer me dat wanneer ik 70 ben de vereniging haar 50-jarig bestaan gaat vieren. Ik hoop dat de

toekomstige redactieleden onze techniek niet helemaal de bodem inboren. In gedachten lees ik in de Hak-al van januari 2020 op mijn 3D multifunctionele antimaterie kleurenscherm powerd by Sony dat het vanaf nu mogelijk is de Hak-al te lezen op 3D Hifi kwaliteit met 20 miljoen pixel per schrijvende lijnen. We zullen het wel beleven.